

IES La Senda
Quart de Poblet

EVER
BOOK

LA SENDA REVISTA

especial
llengua

maig 2024

Sumari

- 3 Una mà en l'aire
- 5 El valencià és...
- 7 40 anys de la LUEV
- 9 Les llengües moren o les fem morir?
- 10 La controvèrsia davant la inclusió lingüística al Congrés
- 11 L'ús del valencià en els representants polítics valencians
- 13 Quart de Poblet i el valencià
- 15 "Sona tan bé" la campanya de promoció del valencià
- 16 Un like pel valencià
- 18 Un referent a tindre: Marifé Arroyo
- 19 La llengua dels nostres pares
- 20 ZOO ens diu adeu
- 21 Assumiràs la veu d'un poble

Portada: Sara Benhammadi Haboudane
Contraportada: Noelia Lendínez Rosa

Hugo Calderón Peransi

Una mà en l'aire

Me'n recorde com si fora ara del dia que vaig decidir estudiar periodisme. Era l'any 89. La Ràdio Televisió Pública Valenciana (aleshores Canal 9 i Ràdio 9) començava les seues emissions i jo vaig escoltar per primera vegada en la meua vida el valencià en un mitjà de comunicació. Acabava de celebrar el meu aniversari i eixe va ser un dels millors regals.

Perquè estime el valencià tant com estime la vida. És la llengua de les persones que estime i de les que més m'han estimat. És la llengua dels dies tan feliços de la meua infància, dels contes de la meua iaia Inés i de mon pare, dels jocs amb la meua germana i les meues amigues i dels meus somnis d'adolescent. És la llengua de ma mare i de la meua terra. I no vull perdre les meues arrels, ni les del meu poble.

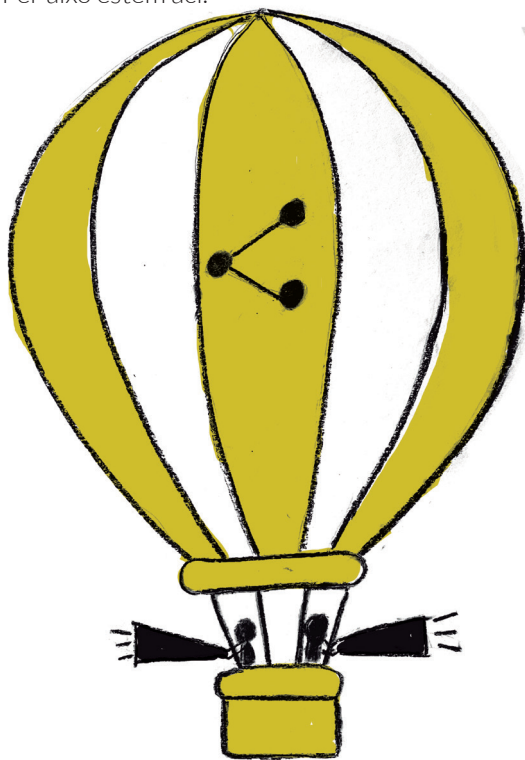
A partir d'eixe dia, el valencià va eixir del meu món íntim, privat i proper. Les veus de presentadores d'informatius, polítics, cantants, actrius i personatges de dibuixos animats parlant en la meua llengua eren com els fils d'una teranyina que envaiïen tot l'espai sonor. Subtils i delicats; però resistents. I el valencià mai més va tornar a ser igual que abans. Per a mi va continuar sent una llengua de poble, rural, quotidiana i propera; però ara també era cosmopolita, urbana, moderna, culta i de prestigi.

Semblava més viva. Per això vaig estudiar periodisme, perquè volia ser com eixes presentadores i reporteres que veia en la tele i escoltava en la ràdio, perquè vaig tindre referents i vaig entendre la importància que per a la nostra societat democràtica tenen uns mitjans públics, en valencià i de qualitat. Crec que són un instrument de difusió poderós, una ona expansiva de prestigi i visibilitat. Ho eren fa trenta anys i ho continuen sent ara, en esta era digital.

En este món que mira de forma frenètica cap al futur, el valencià ha d'estar present, ha d'adaptar-se als canvis i fer front als reptes del nou panorama comunicatiu. Perquè és el nostre dret com a valencianoparlants, perquè és la garantia del futur i perquè la nostra societat ha de valorar la sort immensa que tenim de gaudir de dues llengües. El valencià és la nostra identitat com a poble, també d'aquells que no la tenen com a llengua materna, i en este món cada vegada més globalitzat ens fa únics.

Així que, com diuen Vicent Torrent del grup Al Tall i la rapera Tesa, una mà en l'aire per totes aquelles persones que estimen el valencià. I també per aquelles que treballen per uns mitjans en la nostra llengua. Confie que tinguen raó quan canten que els qui estimem el valencià del futur fem garantia i que mai ningú no podrà esborrar la nostra llengua. Per això estem ací.

Inés Vicens

Il·lustració: Stefan Kochev Stefanov

El valencià és..

Carolina Haba Lorente i Noelia Lendínez Rosa

En aquesta secció ens dedicarem a definir certs conceptes relacionats amb la sociolingüística per a poder entendre un poc la situació del valencià:

Llengua o dialecte?

El valencià és un dialecte del català, concretament pertany al bloc occidental de la llengua. Heu de saber que les llengües presenten diferències zonals que donen lloc a parlar de dialectes i també de subdialectes. No obstant això, al nostre territori hi ha una controvèrsia latent que pot arribar a fer confondre els conceptes i, fins i tot, a afirmar que el valencià és una llengua diferent del català. Però, si estudiem un poc la fisonomia de la llengua entendrem de seguida que no són tantes les diferències per a parlar-ne de dues llengües diferents. Així, doncs, es tracta més d'un tema polític que no lingüístic.

Llengua minoritària o minoritzada?

El valencià, és a dir, el català, és una llengua amb un nombre de parlants considerable, concretament 10 milions. Per tant, no és minoritària. En canvi, pateix un conflicte lingüístic que la relega a ser llengua dominada. Aquesta situació suposa que el seu ús no està normalitzat, és a dir, que hi ha una llengua dominant que li entrebanca l'accés a tots els àmbits d'ús. Llavors, el català és una llengua minoritzada.

Llengua normalitzada o no normalitzada?

Una llengua normalitzada és aquella que està preparada per a utilitzar-se en tots els àmbits d'ús (formal i informals) i que té l'oportunitat de fer-ho sense entrebancs. El català és una llengua que, actualment, està gestionada per a operar en tots els espais de la vida, però que el seu ús està limitat per una gestió política inadequada i per actituds lingüístiques negatives.

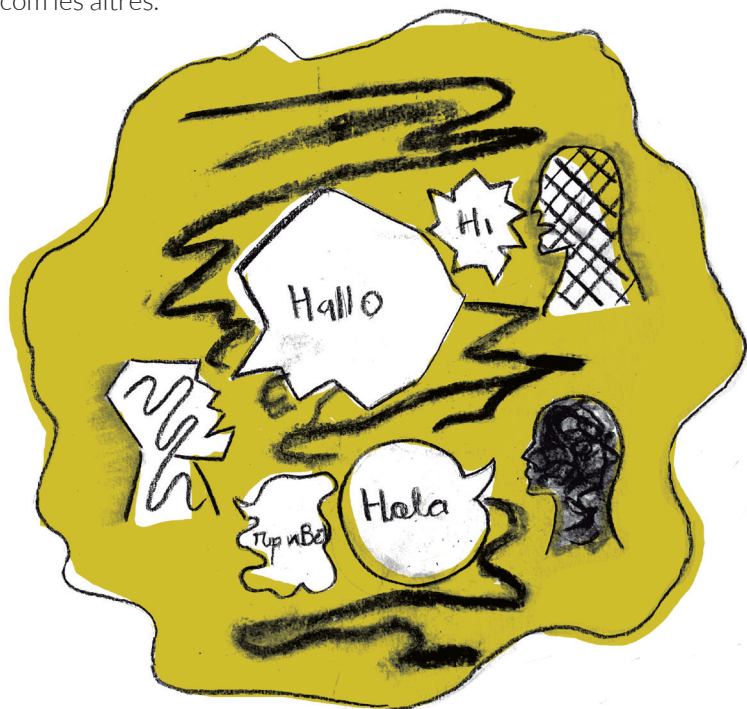
Llengua constitucional o no constitucional?

El català és un idioma reconegut per la Constitució i per l'Estatut d'Autonomia dels territoris on ha estat llengua històrica. Al País Valencià, també hi ha una llei que s'encarrega de salvaguardar-la, parlem de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV). Malgrat estar emparada per la llei, contínuament es troba desprotegida i també els seus parlants que pateixen atacs de tot tipus per fer-la servir.

Llengua important o prescindible?

El català, com totes les llengües del món, serveix per a comunicar-se. En conseqüència, no podem generar opinions subjectives al voltant de la seua importància. Totes les llengües són importants perquè formen part de la identitat d'un poble i no es poden considerar a partir de prejudicis que no tenen una base sòlida ni argumentada.

Ara que ja tens clars alguns conceptes rellevants per a poder parlar amb propietat, recorda que el valencià és moltes coses, però sobretot una llengua amb tanta rellevància com les altres.

40 anys de la LUEV

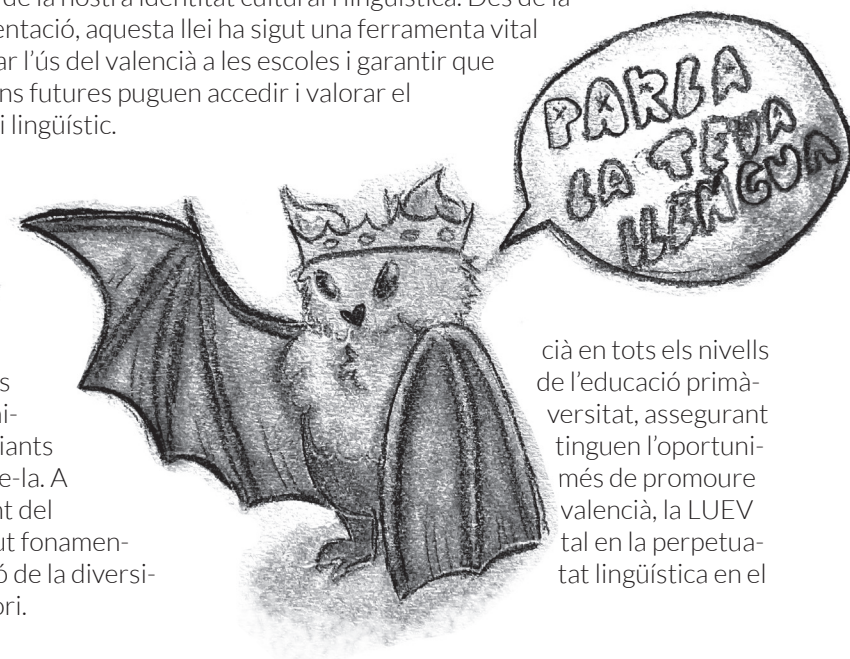
Cristian Covas i Hugo Calderón Peransi

El valencià complix 40 anys d'integració en el sistema educatiu, gràcies a la històrica promulgació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV). Aquesta llei ha sigut fonamental en la divulgació i preservació de la llengua, assegurant el seu ensenyament i ús en totes les etapes educatives.

Celebrem una fita històrica per al País Valencià, aquest mes celebrem el quaranta aniversari de la inclusió del valencià en el sistema educatiu, marcant quatre dècades de foment i conservació de la riquesa lingüística i cultural de la nostra regió. La **Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià** (LUEV), promulgada en 1983, ha afavorit l'enfortiment de la nostra identitat cultural i lingüística. Des de la seua implementació, aquesta llei ha sigut una ferramenta vital per a fomentar l'ús del valencià a les escoles i garantir que les generacions futures puguin accedir i valorar el seu patrimoni lingüístic.

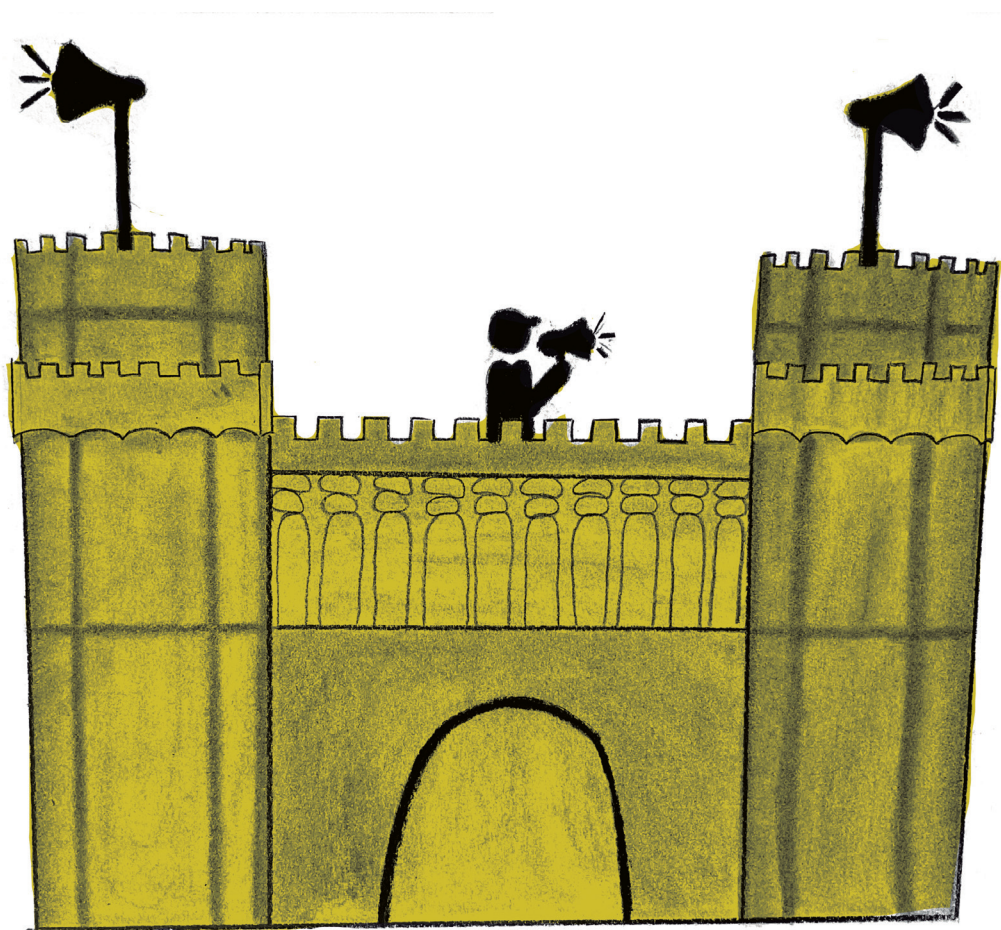
La LUEV va establir importants mesures per a integrar el valencià en el sistema educatiu, des de la universitat fins a la primària, garantint que els estudiants tinguin oportunitat d'aprendre-la. A través de la LUEV, l'ensenyament del valencià també ha sigut fonamental per a la promoció i preservació de la diversitat lingüística del nostre territori.

Però la cosa no ha sigut tan fàcil com pareix.

Durant aquests últims 40 anys, la LUEV ha sigut objecte de debat i discussió, però la seua importància i el seu impacte positiu són innegables. És important reflexionar sobre el camí recorregut i renovar el nostre compromís amb la difusió i protecció de la nostra llengua i cultura valenciana. Així com titula *La Fúmiga* el seu nou disc "Tot està per fer" és com ens trobem actualment malgrat els esforços, i és que la realitat lingüística de la nostra terra necessita de tots i cadascun de nosaltres per a fer realitat eixa llei i millorar-la, més si cap. Perquè totes les llengües tenen el dret de ser preservades per igual i el valencià no ha de ser l'excepció.

Feliç 40 aniversari a la LUEV, un símbol d'una batalla guanyada pels valencians!

Il·lustració: Adriana Cano Querol

Les llengües moren o les fem morir?

Daniel Cañadas Hontangas i Álvaro Jurado Moya

Una de les notícies que es repeteix cada vegada més sovint és: la mort d'una llengua. Però, una llengua mor quan mor el darrer parlant o ja estava morta abans? Sabem prou bé que una llengua no mor si els seus parlants no deixen de parlar-la. És a dir, condemnem una llengua en el moment que deixem de transmetre-la als nostres fills. Caldria, doncs, qüestionar-nos per què trenquem l'ensenyament generacional, quins són els motius que fan possible aquesta realitat.

Amb la mort d'una llengua es perd un gran patrimoni cultural i també es mor una forma de veure el món. De fet, el món pateix cada vegada que una llengua mor perquè la seua diversitat i riquesa es redueixen. La desaparició d'una llengua no és només una pèrdua per a la comunitat lingüística, sinó també per a tota la humanitat. Quan una llengua mor, es perd una part de la nostra història i de la identitat col·lectiva. En aquest sentit, protegir i celebrar la diversitat lingüística és un acte de resistència cultural i un compromís per crear un món més ric i inclusiu per a les generacions futures.

Cada dia més zones on es parla el valencià de forma normalitzada es veuen afectades per la pressió del castellà. Els nous habitants d'eixes poblacions no fan ús de la llengua que s'escolta pels

carrers, pel fet de creure que no els cal. Això ocorre per la falta de lleialtat lingüística d'alguns parlants del valencià, els quals de manera automàtica fan servir el castellà per a establir un primer contacte. També certs prejudicis lingüístics i actituds de menyspreu cap a la nostra llengua fan minvar els esforços dels parlants de la llengua minoritzada i dels possibles nous parlants.

Per aquest motiu, hem de tenir clar que tots i totes som responsables de mantenir viva una llengua i d'evitar el conflicte lingüístic. Deixem en el passat intervencions com: "Hablame español que estamos en España" o "el valenciano no sirve para nada". Ara és hora que nosaltres, el joves, normalitzem de forma efectiva el valencià de la terreta perquè també en un futur altres puguem gaudir d'un dels elements més representatius de la nostra identitat, la llengua.

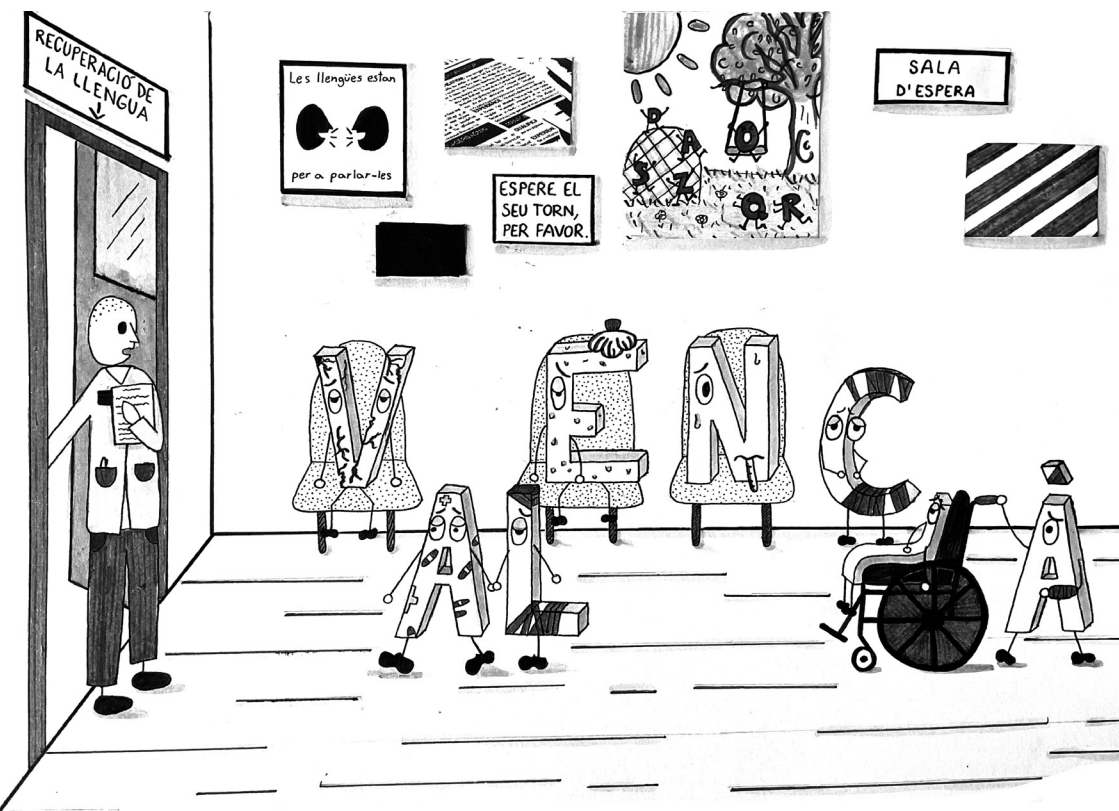
Il·lustració: Jaume Rodrigo de la Torre

La controvèrsia davant la inclusió lingüística al Congrés

F. Javier Gamiz Jerez i Aitor Cebriá Ibarra

Es reconeixen els drets de tots els espanyols permetent l'ús de les llengües cooficials en el congrés. El govern ha invertit econòmicament en esta llei, que ha provocat rebuig per part de la dreta.

El Congrés dels Diputats ha debatut per a permetre l'ús de les llengües cooficials en el congrés. I el 21 de setembre de 2023 s'ha aprovat definitivament la proposta firmada per PSOE, Sumar, ERC, EH Bildu, PNB i BNG gràcies als 180 vots a favor enfront dels 170 en contra. Esta reforma ve del compromís del PSOE amb l'ERC i Junts perquè els diputats pogueren parlar la llengua que volgueren. A partir d'ara, al congrés, es podrà utilitzar l'aranés, el bable, el català, el basc, el gallec i el valencià en tots els àmbits de l'activitat parlamentària.

Il·lustració: Martina Chaparro Gimeno

Es va firmar un contracte per a comprar 450 orel·leres, els transmissors, el cablejat i els traductors, que treballaran des de casa de manera telemàtica. Totes estes inversions per a permetre l'ús de les llengües cooficials costaran en total 250.000€ en tres mesos. D'aquesta manera les llengües cooficials es podran utilitzar en els debats del ple, en la presentació d'escrits en el Registre, en el BOCG quan es publique una iniciativa i en els diaris de sessions.

En l'estrena de les llengües cooficials en el congrés, Vox ha mostrat el seu rebuig en diverses ocasions, la primera quan un diputat del PSOE va començar el seu discurs en gallec. Tot seguit aquesta formació política ha abandonat la sala per a mostrar el seu descontent. No ha estat l'únic partit que ha evidenciat el seu parer contrari a la reforma. Per altra banda, aquells que sí l'han acollida amb els braços oberts han fet intervencions on la temàtica principal ha estat la pluralitat històrica d'aquest país.

Il·lustració: Pau Campos Medina

L'ús del valencià en els representants polítics valencians

María Juan García i Lucía Monleón Millán

En aquesta edició de la revista de l'IES La Senda posem atenció a la llengua. Per aquest motiu hem decidit entrevistar a **Rosa Mª García**, política de Compromís a l'Ajuntament de Quart de Poblet, per tal de veure quin impacte té el fet que els nostres representants parlen valencià en les intervencions públiques.

El govern valencià des de la creació de l'Estatut d'Autonomia ha tingut diversos representants, els quals han triat quina havia de ser la llengua de comunicació amb els ciutadans, però la qüestió és: si estem al País Valencià, no caldria prioritzar la nostra llengua i així ajudar a normalitzar-la? Dit això, donem la benvinguda a la nostra invitada i a veure què ens conta.

-Què opines sobre que els polítics parlen valencià o no?

És important que els polítics parlen valencià per fomentar el seu ús. Actualment a les Corts amb el govern de PP i Vox solament parlen valencià un 4,39%,

en les anteriors legislatures eren un 74,78% de polítics els que el feien servir.

-Què opines de que un polític no parle valencià?

No es pot obligar a ningú a parlar la llengua, però si no vol, almenys ha de fomentar-la. Una llengua que no es fa servir morirà.

-Tu ets castellanoparlant?

Jo sóc castellanoparlant, però sempre m'esforce en parlar el valencià en l'administració i en el carrer. Encara que he comés l'errada de no practicar-lo amb les meues filles des que són xicotetes, cosa de la qual m'he penedit sempre.

-Consideres que els nostres representants haurien de donar suport a la cultura en valencià?

És important apostar per la cultura i les tradicions. Les nostres tradicions són la nostra essència i si no es mantenen es perden. Considere fonamental difondre la nostra llengua per tots els mitjans. L'administració és clau per donar a conèixer-la.

Actualment els artistes valencians estan patint la baixada de les seues actuacions perquè els polítics governants no contenen amb ells. És una llàstima que no actuaren en els concerts de Vivers grup valencians. A mi m'agraden molt artistes valencians com: La Fúmiga, El Diluvi, Xavi Sarrià, Pau Alabajos, Zoo, entre altres... Això no ajuda a continuar fomentant la nostra llengua, al contrari es menysprea.

-Voldries donar algun consell a la ciutadania més jove?

Ha de ser un orgull per a tots els valencians el parlar i utilitzar la nostra llengua, que malauradament ha sigut silenciada històricament però hem de continuar fent-la servir, perquè sempre serà una peça clau de la nostra cultura i vida.

Moltes gràcies per la teua intervenció i de segur que posarem en pràctica el que ens has dit.

Il·lustració: Aitor Cebrià Ibarra

Quart de Poblet i el valencià

Andreu Arias Marínez i Pau Campos Medina

Quart de Poblet és un municipi valencià que ha vist com la seua llengua materna ha anat caient en desús amb el pas dels anys. Ja queden pocs llocs on es puga continuar delectant amb el típic dialecte valencià que es parlava per cada cantonada del poble.

El valencià, concretament l'apitxat, era la llengua vehicular que s'usava en la majoria de les cases amb les seues paraules pròpies i els nombrosos castellanismes. Amb l'expansió de la indústria rajolera i ceramista, es va produir progressivament un increment demogràfic per l'arribada de persones procedents principalment d'Andalusia, Aragó, Múrcia i Castella la Manxa, que van enriquir culturalment al municipi però també van augmentar l'ús de la llengua castellana.

Este ús del castellà cada vegada es va anar fent més habitual, quedant el valencià en un segon pla, la nostra llengua materna va deixar de ser necessària. La transmissió oral de pares a fills, a poc a poc, es va anar perdent fins arribar a no trobar en el municipi molts habitants que la utilitzen de manera habitual.

Bé és cert, que l'ensenyament reglat del valencià ha donat com a resultat joves amb major coneixement de l'ús de la llengua normativa, però pocs la utilitzen en el seu

dia a dia. Per tot això, en el nostre municipi s'ha creat L'**Oficina de Normalització Lingüística**, que és el servei de l'Ajuntament de Quart de Poblet que s'encarrega de promoure i facilitar l'ús del valencià en tot l'àmbit municipal.

A més s'ha creat un **programa d'aprenentatge oral de la llengua**, un servei gratuït que consisteix a posar en contacte persones voluntàries valencianoparlants amb persones que volen aprendre a parlar valencià o reforçar el seu nivell oral. Les parelles o grups lingüístics queden per conversar en valencià davant d'un cafè, fent una passejada, anant de compres, visitant un museu, etc. Es tracta de parlar en situacions reals i quotidianes.

Una iniciativa excepcional que està ajudant a millorar l'ús del valencià a Quart, perquè en el nostre municipi parlem, llegim, escrivem, estimem i visquem en valencià, o almenys hi ha la voluntat de tornar a fer-ho.

Il·lustració: Elena Zhou

"Sona tan bé" la campanya de promoció del valencià

Inés Noguera Palau i
Olivia Jaén Cortell

La Diputació de València crea una campanya de promoció a partir de grups de música en valencià i creadors de contingut en aquesta llengua.

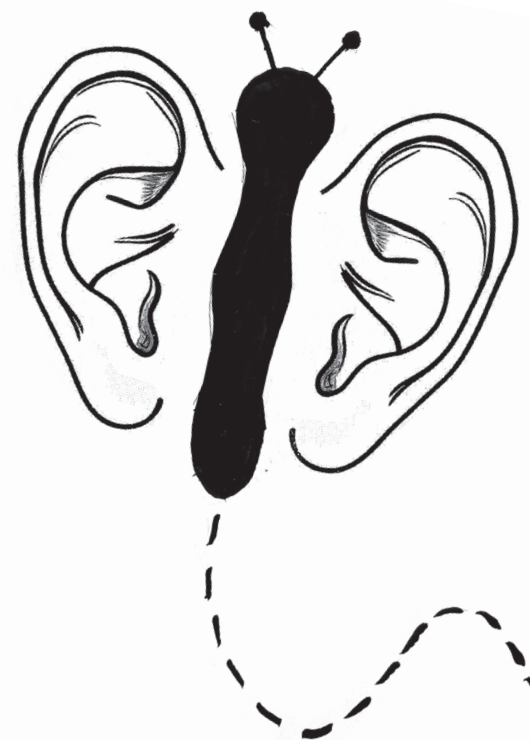
Aquesta proposta de promoció de la llengua creada l'any 2022 gira al voltant de cinc episodis que reflecteixen situacions quotidianes en què es veuen immersos molts valencianoparlants. Són un conjunt d'històries que a partir de l'humor intenten captivar nous parlants i afermar els qui ja parlen el valencià.

Un punt clau ha estat partir de situacions fàcils de reconèixer en el dia a dia per a fer evident com el conflicte lingüístic és una realitat que està fent minimitzar el valencià. A més, s'han musicat a partir de cançons de grupets valencians que tenen una àmplia audiència com Zoo.

La Diputada de Normalització Lingüística de la Corporació Provincial, Dolors Gimeno, explica que: "Aquesta iniciativa és una forma senzilla i efectiva de fer visual el canvi a l'ús de la llengua pròpia, en qualsevol àmbit i de manera habitual". És el cas del capítol 4, on el creador de contingut Cabrafotuda crea una can-

çó "No canvies" on deixa clar que no és de mala educació parlar la teua llengua.

Aquesta campanya ha tingut una gran acollida arreu de tot el territori catalanoparlant i la difusió a les xarxes ha estat tot un èxit. Ara només cal esperar que el seu objectiu es faça efectiu.

Il·lustració: Carolina Haba Lorente

Un like pel valencià

Elena Zhou, Nicolee A. Mora Sánchez i Ritej Bettioui

El valencià és una llengua minoritzada, però no minoritària. En conseqüència, hi ha moltes solucions que podem dur a terme, com per exemple: les xarxes socials. I per què? Perquè són un mitjà de difusió establert, de gran abast i gratuït. A més, té un ventall d'eines que resulten molt atractives per a fomentar l'ús del valencià. A aquesta conclusió han arribat moltes persones, per això, actualment, hi ha creadors de contingut en valencià, alguns d'ells molt suggeridors.

Hui entrevistarem un grup de l'institut IES la Senda que es va crear un compte a la plataforma d'Instagram per a promocionar el valencià. Aquesta colla de Quart de Poblet són **PARDALS APARDALATS**.

Bon dia xics i xiques, de segur que els nostres lectors i lectores tenen moltes ganes de saber de vosaltres. Posem-nos a la faena:

-Penseu que el valencià està en perill de mort? I per què?

Nosaltres creiem que sí perquè algunes persones no tenen consciència del que representa. Sobretot ens preocupa que molts jòvens no se senten identificats amb la llengua de la terreta i, fins i tot, estan farcits de prejudicis.

-Per què la gent té vergonya de parlar valencià?

A veure, la gent estudia el valencià però els qui són castellanoparlants, molts d'ells, no el practiquen oralment, cosa que fa que tinguen vergonya a l'hora de parlar-lo. Com que volen evitar una situació incòmoda o fer el ridícul, no ho intenten. Però per a aprendre cal practicar, i si parlem de llengües, més encara. També és important que no els qüestionem quan decideixen parlar-lo, sempre podem trobar maneres de corregir-los sense ser ofensius.

-Per què és important lluitar per mantindre viu el valencià?

Perquè el valencià no és sols una llengua i una forma de comunicar-se, forma part de la identitat d'un poble, de la seua cultura, d'una manera de sentir i transmetre única i irrepetible. Les persones tenim unes arrels que ens defineixen, si les perdem estem limitant la nostra història.

-Quina és la vostra experiència personal amb el valencià i les xarxes socials?

A mi (Núria Martínez), m'agrada el contingut en valencià que trobe a les xarxes. Cada vegada hi ha més oferta i més variada. A més, també soc creadora de contingut en valencià. No entenc aquells que el menyspreen o, simplement, no li donen una oportunitat.

-Considereu les xarxes una ferramenta òptima per a contribuir a la normalització de la llengua?

Evidentment, nosaltres hem dut a terme una campanya de promoció del valencià on hem creat un perfil d'Instagram. Ha sigut cosa d'una tasca que ens van encomanar de l'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura i, la veritat, que ha tingut certa repercussió. Hem creat contingut de forma atractiva per a l'alumnat jove que pot donar els seus fruits, almenys això esperem. Però el més important és que ho hem passat bé alhora que hem contribuït donant suport al valencià.

Moltes gràcies per dedicar-nos el vostre temps i per posar el vostre granet d'arròs per a millorar la situació de la llengua. Us desitgem molts èxits com a creadors de contingut en valencià.

Il·lustració: Lucía Botey Soto

Un referent a tindre: Marifé Arroyo

Jaume Rodrigo de la Torre i Vladimir Strepetov Bychok

Marifé Arroyo va ser una mestra que va arribar a Barx durant la Transició i, tot i ser castellanoparlant, va decidir fer escola en valencià. Per a ella era la millor manera d'apropar-se al seu alumnat, el qual era valencianoparlant. La seua forma d'ensenyar i la llengua en què va decidir fer-ho li va suposar una lluita constant i que li hem d'agrair profundament.

Les decisions que va prendre la fan fer entrar en un conflicte polític i social que pocs hagueren sigut capaços de gestionar. És per això que ha estat reconeguda i també qüestionada. Recentment s'ha publicat un documental de Marifé Arroyo, coneguda com **"La Mestra"** per un llibre que va publicar el seu company de treball Víctor Labrado i després per la cançó que li va dedicar el grup de música valencià Zoo.

El documental tracta principalment de la vida de Marifé Arroyo i dels successos que van ocórrer a l'escola de Barx on ella va aprendre valencià, gràcies a l'ajuda dels seus alumnes, i on va fer possible una escola en valencià després d'un llarg període de repressió lingüística durant la dictadura franquista. Podem trobar el testimoni colpidor de la protagonista i de tots aquells que van estar al seu costat quan va patir un atac indiscriminat per fer la seua feina de la millor manera.

Amb treballs com aquest es dona visibilitat a la realitat que hem viscut i vivim aquells que tenim una llengua minoritzada com a L1. A més, és una manera de mostrar la valentia d'aquells que lluiten contra corrent i pels quals s'aconsegueixen millores. Tant de bo tinguérem més persones com Marifé perquè el món seria un lloc millor.

Il·lustració: Daniel Cañadas Hontangas

La llengua dels nostres pares

Nohaila Belkacem Oumimoune i Claudia Horvat Aparisi

Els nostres pares un dia van haver de deixar la seua terra perquè van tindre oportunitats de treball que podien millorar el seu present i futur. Deixar el seu país comportà molts canvis que de vegades no resultaren fàcils de digerir, entre aquests va estar el de poder-se comunicar. De fet, va ser un dels principals reptes. Com ho van fer? Ara us ho contem.

Jo soc **Nohaila**, els meus pares són marroquins i vam vindre a Espanya a treballar. El meu pare havia estudiat castellà al Marroc i això li va facilitar bastant les coses. Quan ens vam instal·lar ací va seguir la seua formació, no parava de llegir llibres, revistes, notícies...perquè això li facilitava més l'aprenentatge del vocabulari i entendre el castellà. Quan vam arribar a València va veure que el valencià també l'havia d'aprendre i, tot i poder comunicar-se en castellà, va decidir intentar-ho. Hui en dia segueix aprenent-lo sense qüestionar-lo, ja que ell valora la cultura dels altres com li agrada que s'interessen per la seua pròpia. Segons m'argumenta sempre, el saber no ocupa lloc.

Jo soc **Claudia**, el meu pare és romanés i va arribar a aquest país amb vint-i-cinc anys, després d'estar 3 anys a Suècia. L'idioma no li va costar molt d'aprendre perquè el romanés, el castellà i el valencià venen del llatí. El castellà, el va aprendre al treball. Ell utilitzava una llibreta xicoteta per anotar totes les paraules que no entenia, les quals després preguntava a un company amb qui havia fet amistat. I el valencià, el va aprendre del meu iaio matern i d'algun company del treball que era valencianoparlant. Quan el meu germà i jo vam començar el col·legi es va donar aire en l'aprenentatge del valencià perquè ens havia d'ajudar a fer els deures, això li va fer descobrir que el romanés comparteix moltes paraules amb el valencià com: porc, foc, joc, ou, nebot. Ell em diu sempre: "En aquesta vida s'ha de saber tocar totes les tecles".

Després de parlar amb els nostres pares ens hem adonat que 'voler és poder', però més important que això està el fet de posar en pràctica l'empatia, la interculturalitat i les ganes de nodrir-se del saber dels altres per a créixer com a persones i com a societat. Aprendre llengües sempre és positiu i posar-les en pràctica no t'ha de fer vergonya perquè ningú naix sabent-t'ho fer tot. Si els nostres pares ho han pogut fer, per què no has de fer tu?

ZOO ens diu adeu

Pablo González Pacheco i Carla Larrosa Gómez

El poble valencià s'acomiada del grup valencià de música després de 10 anys d'alegries i gaudiment.

El conegut grup valencià de música Zoo ha anunciat la data i localització del seu últim concert, amb el qual s'acomiadaran definitivament de la música. Ens faran gaudir de la millor manera possible fent el que sempre han fet, fer-nos somriure. Aquest concert se celebrarà a Gandia, on tot va començar. Des del dia 10 fins al 13 de juliol els carrers d'aquesta ciutat tremolaran al ritme de les cançons de Zoo. De segur que el grup sabrà com mostrar tot l'afecte que té a la seua terra i als seus més fidels seguidors que els han acompanyat durant aquests 10 anys tan especials. Ells ens han fet gaudir de la música en valencià amb aquestes cançons reivindicatives que transformen unes simples lletres en himnes que troim més enllà de les fronteres catalanoparlants.

Zoo va fer oficial l'acomiadament a través d'un vídeo titulat "ADEU" que van pujar al seu canal de YouTube anomenat Zoo Posse el dia 7 de gener de 2024. En aquest vídeo es podia veure la mascota representativa del grup, un mico passejant desorientat i esgotat. Seguidament, pujaren un altre vídeo on presentaven la seua última cançó, la qual ens portava a fer un viatge ple de records de moments importants d'aquest grup.

Zoo ha sigut un grup reconegut mundialment per la qual cosa s'espera gent d'altres llocs del món, perquè també puguin gaudir d'aquesta última actuació d'ells i per a donar-los el millor i més càlid acomiadament. Encara que no els tornarem a veure damunt d'un escenari Zoo serà un dels grups més difícils d'oblidar, ells han arribat al cor de tots els valencians i han sigut de gran ajuda per a molts seguidors. Gràcies a Zoo per aquests 10 anys de música en la nostra llengua, el valencià.

Us esperem a tots vosaltres entre els dies 10 i 13 al PIRATABEACHFEST amb les piles ben carregades per a l'últim concert d'aquest grup que tantes alegries ens ha donat.

Assumiràs la veu d'un poble

Qui bé coneix la realitat del País Valencià sabrà la importància d'aquest vers i la rellevància de qui el va escriure. Aquest any celebrem el centenari del naixement del poeta valencià més popular de tots els temps, sense oblidar a Ausiàs March, parlem de **Vicent Andrés Estellés**. Conegut com "el poeta del poble" o "el gran cronista de la València de postguerra", l'escriptor de Burjassot ens ha deixat més de 3.000 composicions que mostren l'estima per la seua terra.

El 2024 és un any per a commemorar i celebrar la seua incessant tasca com a poeta, com a periodista i com a valencià. Es celebraran tota mena d'actes arreu de tot el territori per deixar constància que la veu d'Estellés segueix viva i sempre ho estarà, malgrat aquells que volen tapar el sol amb un dit i li donen l'esquena als nostres referents, a la nostra història i a la nostra cultura.

Quan treballo el poeta amb l'alumnat, m'agrada fer-los sentir l'emoció que transmet cadascun dels seus versos, amb eixe valencià tan genuí i característic de la comarca de l'Horta. I crec que sempre he aconseguit que arribe als seus cors. Evidentment, això no és mèrit meu, és pel saber fer d'Estellés. Amb això vull que siguin conscients que cadascuna de les seues paraules impregna el nostre voltant, perquè és un poeta de realitats.

I és que Estellés és motiu d'inspiració. De fet molts dels grups de música en valencià que ells escolten, li cluquen l'ull convertint-lo en part de les cançons que componen. Ell, **un entre tants**, segueix estant en el nostre dia a dia i tots ho hem d'agrair. Per cent més d'Estellés!

Lídia Dasí Marco

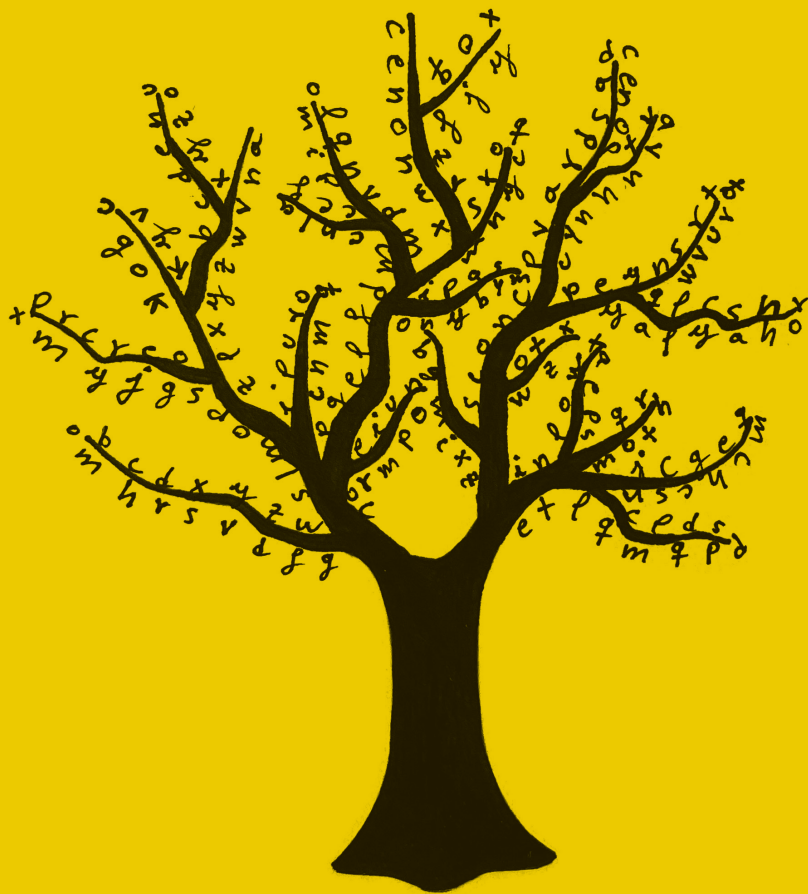

Assumiràs la veu d'un poble,
 i serà la veu del teu poble,
 i seràs, per a sempre, poble,
 i patiràs, i esperaràs,
 i aniràs sempre entre la pols,
 et seguirà una polseguera.
 I tindràs fam i tindràs set,
 no podràs escriure els poemes
 i callaràs tota la nit
 mentre dormen les teues gents,
 i tu sols estaràs despert,
 i tu estaràs despert per tots.
 No t'han parit per a dormir:
 et pariren per a vetlar
 en la llarga nit del teu poble.
 Tu seràs la paraula viva,
 la paraula viva i amarga.
 Ja no existiran les paraules,
 sinó l'home assumint la pena
 del seu poble, i és un silenci.
 Deixaràs de comptar les síl·labes,
 de fer-te el nus de la corbata:
 seràs un poble, caminant
 entre una amarga polseguera,
 vida amunt i nacions amunt,
 una enaltida condició.
 No tot serà, però, silenci.
 Car dirà la paraula justa,
 la diràs en el moment just.
 No diràs la teua paraula
 amb voluntat d'antologia,
 car la diràs honestament,
 iradament, sense pensar
 en ninguna posteritat,
 com no siga la del teu poble.
 Potser et maten o potser
 se'n riguen, potser et delaten;
 tot això són banalitats.
 Allò que val és la consciència
 de no ser res si no s'és poble.
 I tu, greument, has escollit.
 Després del teu silenci estricte,
 camines decididament.

Vicent Andrés Estellés

Il·lustració: Irene Bellver Ojeda

IES LA SENDA

AMDA
IES LA SENDA